

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 11/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 3. júla 2013 predbežne prerokoval návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpenej Advokátskou kanceláriou K., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. M. K., na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 62 ods. 1 písm. a) a c), § 62 ods. 3 v časti písm. a) bodov 1, 3 a písm. b) bodov 1 a 3 a § 62 ods. 6 písm. a) a c) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s čl. 42 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a takto

r o z h o d o l :

Návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **prijíma** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 24. apríla 2013 doručený návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade § 62 ods. 1 písm. a) a c), § 62 ods. 3 v časti písm. a) bodov 1, 3 a písm. b) bodov 1 a 3 a § 62 ods. 6 písm. a) a c) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „školský zákon“), s čl. 42 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, čl. 13 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

V úvodnej časti svojho návrhu skupina poslancov vyslovuje názor, že napadnutá časť *„školského zákona v znení zákona č. 324/2012 Z. z. je v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky. Jedná sa o tú časť školského zákona, ktorá zavádza priemer známok ako kritérium pre prijatie, resp. pre vylúčenie z možnosti uchádzať sa o štúdium na strednej odbornej škole s maturitou alebo gymnáziu...“*.

Skupina poslancov namieta nesúlad týchto ustanovení školského zákona s označenými ustanoveniami ústavy, medzinárodného paktu, Dohovoru o právach dieťaťa a dodatkového protokolu:

Ustanovenia § 62 ods. 1 písm. a) a c) školského zákona, ktoré znejú:

„Do prvého ročníka štvorročného vzdelávacieho programu v gymnáziách môže byť prijatý uchádzač, ktorý spĺňa tieto podmienky:

a) nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku ôsmeho ročníka a na konci prvého polroku deviateho ročníka horší ako 2,0...

c) získal nižšie stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 3 písm. b) a nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku deviateho ročníka horší ako 2,0.“

Ustanovenia § 62 ods. 3 školského zákona v časti písm. a) bodov 1 a 3, ktoré znejú:

„Do prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu bilingválneho vzdelávania môže byť prijatý uchádzač, ktorý spĺňa tieto podmienky:

a) úspešne ukončil ôsmy ročník vzdelávacieho programu základnej školy a

1. nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku siedmeho ročníka a na konci prvého polroku ôsmeho ročníka horší ako 2,0...

3. získal primárne vzdelanie podľa § 16 ods. 3 písm. a) a nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku ôsmeho ročníka horší ako 2,0 alebo...“

Ustanovenia § 62 ods. 6 školského zákona v časti písm. a) a c), ktoré znejú:

„Do prvého ročníka vzdelávacieho programu úplného stredného odborného vzdelávania môže byť prijatý uchádzač, ktorý spĺňa tieto podmienky:

a) nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích

predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku ôsmeho ročníka a na konci prvého polroku deviateho ročníka horší ako 2,75...

c) získal nižšie stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 3 písm. b) a nemá priemerný prospech z povinných vyučovacích predmetov určených rámcovým učebným plánom pre druhý stupeň základných škôl, okrem vyučovacích predmetov s výchovným zameraním, na konci druhého polroku deviateho ročníka horší ako 2,75.“

Podľa názoru skupiny poslancov citované ustanovenia školského zákona «porušujú ústavný poriadok tým, že obsahujú s ústavným poriadkom Slovenskej republiky ústavne nesúladný zásah do práva na prístup k vzdelaniu a nesúladnú zákonnú právnu úpravu rozdielneho zaobchádzania.

Napádané zákonné ustanovenia zavádzajú rozdielne zaobchádzanie so žiakmi základných škôl z dôvodu „zlého“ prospechu na základnej škole, pričom deti, ktoré nespĺňajú zákonom nastavené kritérium známok, sú fakticky vylúčené z možnosti ďalšieho vzdelávania nielen na niektorých formách stredných škôl, ale aj na vysokej škole. Pretože v prípade záujmu týchto detí o štúdium na vysokej škole, neabsolvovanie gymnázia, prípadne strednej odbornej školy s maturitou, bude tvoriť zásadnú prekážku prijatia na vysokú školu. Napádané zákonné ustanovenia tým, že obmedzujú prístup k vzdelaniu na vybraných formách stredných škôl vybranej časti detí na základe ich priemeru známok na základnej škole, majú potenciál úplne zmariť životné šance vylúčeným deťom z tohto kritéria pre zamedzenie ich prístupu k širšiemu vzdelávaniu na vyšších stupňoch. Navyše sťaženie prístupu k úplnému strednému vzdelaniu obmedzuje deti vo výbere ich budúceho povolania, k zamestnaniam v štátnej službe úplne.».

V ďalších častiach svojho návrhu skupina poslancov odôvodňuje namietaný nesúlad napadnutých ustanovení školského zákona s označenými ustanoveniami ústavy, medzinárodného paktu, Dohovoru o právach dieťaťa a dodatkového protokolu, pričom v tejto súvislosti najmä uvádza:

I.1 K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 42 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy

«Právo dieťaťa na vzdelanie na základnej, strednej a vysokej škole na existujúcich vzdelávacích inštitúciách je garantované Ústavou Slovenskej republiky prostredníctvom článku 42 ods. 1 Ústavy SR...

Právo na vzdelanie ako základné právo garantované Ústavou SR je pozitívnym záväzkom pre štát. Pozitívny záväzok štátu znamená, že štát je povinný aktívne vytvárať podmienky pre reálne naplnenie obsahu práva na vzdelanie...

Podstatou práva na vzdelanie... je zabezpečenie rovnakého prístupu všetkým deťom k vzdelaniu na základných školách, stredných školách i vysokých školách. Rovnaký prístup síce neznamená absolútnu hodnotu, ale zavedenie rozdielneho zaobchádzania musí obstať v teste legitimacy.

Namietaná právna úprava spôsobuje, že z ďalšieho vzdelávania na vybraných stredných školách sú vopred vylúčené deti, ktoré nemajú „dobré známky“ v niektorých predmetoch a vybraných ročníkoch základných škôl. Hlavná námietka rozporu namietanej právnej úpravy s ústavným poriadkom spočíva v kritériu prospechu, ktoré je obligatórne a tým vytvára pre skupinu detí s horším ako zákonom určeným prospechom automatickú prekážku na prístup k vzdelaniu na gymnáziu alebo strednej odbornej škole s maturitou. Nastavenie kritéria prospechu ako automatickej prekážky k vzdelaniu na gymnáziu, či strednej odbornej škole s maturitou znamená zmarenie životných šancí detí. Pretože prospech detí na základnej škole predurčí absolútnu možnosť dieťaťa pokračovať v štúdiu nielen na strednej škole, ale aj na vysokej škole a následne obmedzí možnosti aj pri výbere povolania.

Neumožnenie štúdia na strednej odbornej škole s maturitou a gymnáziu pre dotknuté deti znamená, že tieto deti nezískajú úplné vzdelanie na stredných školách spojené s maturitnou skúškou, ktorá je predpokladom prijatia na vysokú školu...

Namietaná právna úprava je porušením podstaty práva na vzdelanie a javí sa ako nespravodlivá pre deti, ktoré v danom čase nesplnia kritérium „dobrého prospechu“. Pre vylúčenie detí pre ich „zlý prospech“ z ďalšieho štúdia na gymnáziu alebo strednej odbornej škole chýba legitímny dôvod...

Namietaná právna úprava popiera podstatu práva na vzdelanie tým, že predurčuje deťom podľa ich schopností prejavovaných počas štúdia na základnej škole, aké majú ďalšie možnosti vzdelávania na stredných školách, čo sa týka formy aj obsahu vzdelávania. V konkrétnosti podstata práva na vzdelanie je dotknutá tým, že sa všetkým deťom neumožní prístup na gymnáziá a stredné odborné školy s maturitou. Namietaná právna úprava robí zo stredných odborných škôl s maturitou a z gymnázií výsadu len pre niektoré deti, čím ostatným deťom zamedzuje prístup k vzdelávaniu na týchto stredných školách.

Cieľ zákonodarcu, ktorý sa má dosiahnuť namietanou právnou úpravou, zrejmy nie je. Cieľ nevyplýva priamo ani nepriamo z textu právnej úpravy, ani z jej dôvodovej správy...

Namietaná právna úprava okrem toho, že nesleduje žiaden známy cieľ, obsahovo prejavuje znaky arbitrárnosti. Nástrojom právnej úpravy je priemer známok z povinných vyučovacích predmetov vo vybraných troch obdobiach vzdelávania detí na základnej škole. Kritérium priemeru nie je splnené, ak aj len jeden z týchto priemerov bude nižší ako zákonom stanovená hranica, či už 2,0 pre gymnáziá alebo 2,75 pre stredné odborné školy s maturitou. Sledovanými obdobiami vzdelávania sú: koniec 8. ročníka, polrok 9. ročníka a koniec 9. ročníka. Hypoteticky, ak by dieťa malo priemery známok okolo 1,0 v období od 1. ročníka do polroka 8. ročníka a následne by sa dramaticky jeho priemer zhoršil napríklad z dôvodu, že sa rodičia rozvádajú a dieťa by svoj stres prenášalo do problémov so vzdelávaním, takéto dieťa by bolo vylúčené, či už zo štúdia na gymnáziu alebo prípadne aj zo strednej odbornej školy s maturitou. Problémom teda nie je len zavedenie kritéria priemeru známok, ktoré je absolútne vylučujúce bez výnimky, ale aj náhodnosť výberu troch vysvedčení bez bližšieho odôvodnenia... nemožno vylúčiť situáciu, že dieťa, ktoré malo vynikajúce výsledky v prvých ročníkoch na základnej škole, začne zlyhávať v posledných ročníkoch základnej školy. Napríklad z dôvodu „nezvládnutia“ puberty u detí, čo sa môže prejaviť práve zhoršením známok v posledných ročníkoch základnej školy...

Poznať dôvod a rozumieť mu, prečo štát obmedzuje prístup k určitým formám stredoškolského vzdelávania, je nevyhnutné pre vykonanie testu legitimacy obmedzenia práva na vzdelanie...

Obmedzenie prístupu k stredoškolskému vzdelaniu na základe priemeru známok podľa namietanej právnej úpravy nie je legitímnym a odôvodneným nástrojom obmedzenia práva na vzdelanie. Podstatná je skutočnosť, že nie je známy žiadny cieľ pre toto obmedzenie, keďže nevyplýva z textu namietanej právnej úpravy, ani z jej dôvodovej správy. Keďže zákonodarca nešpecifikoval cieľ, ktorý by sa mal týmto obmedzením dosiahnuť, o to viac nie je možné uznať prostriedok (priemer známok na vysvedčení v určitých ročníkoch, ako kritérium pre prístup k stredoškolskému vzdelaniu), ktorým sa má cieľ dosiahnuť.

Považujeme za dôležité tiež poukázať na dôsledky porušenia práva na vzdelanie namietanou právnou úpravou v podobe znemožnenia prístupu k tým povolaniam, ktoré predpokladajú úplné stredné vzdelanie. Nezložením maturitnej skúšky, ktorá je predpokladom úplného stredného vzdelania, dotknuté deti nebudú mať vôbec prístup k práci v štátnej službe, kde je úplné stredné vzdelanie predpokladom všetkých zamestnaní...»

I.2 K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 2 dodatkového protokolu, čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 13 ods. 2 medzinárodného paktu

Skupina poslancov zdôrazňuje, že právo dieťaťa na vzdelanie ako základné kultúrne právo je garantované aj medzinárodnými zmluvami o ľudských právach, ktorými je Slovenská republika viazaná. Určenie prospechu detí ako kritéria na výber strednej školy, resp. ako kritéria na obmedzenie prístupu k strednej škole je podľa tvrdenia skupiny poslancov porušením podstaty práva na vzdelanie garantovaného čl. 2 dodatkového protokolu, čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 13 ods. 2 medzinárodného paktu.

V súvislosti s namietaným nesúladom napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa poukazuje skupina poslancov na niektoré časti komentára Výboru pre práva dieťaťa (orgán zriadený na základe Dohovoru o právach dieťaťa; pozri čl. 43 a nasl. tohto dohovoru, pozn.) k označenému ustanoveniu tohto

dohovoru a v nadväznosti na to konštatuje, že „Výbor pre práva dieťaťa považuje už systém prijímacích skúšok na verejné stredné školy ako problematický v zmysle prístupu k vzdelaniu na verejných stredných školách pre všetky deti podľa čl. 28 ods. 1 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa, preto o to viac (a fortiori) nie je v súlade s právom na vzdelanie celoplošné obmedzenie prístupu k stredným školám na základe stanovenia najvyššej prípustnej hodnoty (priemeru) známok.“.

V súvislosti s namietaným nesúlalom napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 2 dodatkového protokolu skupina poslancov na základe analýzy príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (*Catan a ostatní v. Moldavsko a Rusko, resp. Folgero a ostatní v. Nórsko*) formuluje záver, v zmysle ktorého „ak štát obmedzuje prístup určitej skupiny žiakov k stredoškolskému vzdelaniu na základe vopred stanovenej hornej hranice priemeru známok, porušuje čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru z nasledovných dôvodov:

1. Systém verejných stredných škôl nie je každému prístupný, konkrétne je vylúčená skupina detí z prístupu k stredným školám, menovite ku gymnáziám a stredným odborným školám.

2. Týmto zásahom (právnou úpravou v podobe stanovenia hornej hranice priemeru známok pre prístup k stredoškolskému vzdelávaniu na gymnáziách a stredných odborných školách) štát fakticky odopiera právo na vzdelanie určitej skupine detí.

3. V spojení s predchádzajúcim bodom zároveň štát porušuje právo skupiny, ako aj rodičov týchto detí (u ktorých je priemer známok horší ako je zákonom určené) na výber akýchkoľvek foriem výchovy a výuky.“.

V súvislosti s namietaným nesúlalom napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 13 ods. 2 medzinárodného paktu skupina poslancov poukazuje na všeobecný komentár Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva (orgán nezávislých expertov pre monitorovanie implementácie medzinárodného paktu, pozn.) k interpretácii označeného ustanovenia medzinárodného paktu a na tomto základe formuluje záver, podľa ktorého „Všeobecná dostupnosť stredoškolského vzdelania podľa čl. 13 ods. 2 písm. b) Paktu je popretá, ak prístup k strednej škole je závislý od schopností dieťaťa. Navyiac priemer

známok v niektorých ročníkoch na základnej škole vôbec nemusí odzrkadľovať schopnosti dieťaťa. Namietaná právna úprava zavádza priemer známok dosiahnutých na základnej škole ako kritérium prístupu ku gymnáziu a strednej odbornej škole s maturitou, čo znamená faktické vylúčenie skupiny detí z prístupu k niektorým formám stredoškolského vzdelania, a preto nezodpovedá požiadavke všeobecnej dostupnosti podľa čl. 13 ods. 2 písm. b) Paktu.“.

I.3 K namietanému porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 13 ods. 3 ústavy

Podľa názoru skupiny poslancov „*Namietaná právna úprava porušuje právo na vzdelanie v spojení s porušením zákazu diskriminácie. Podstata porušenia práva na vzdelanie spočíva v neospravedliteľnom rozdielnom zaobchádzaní s deťmi, ktoré sa uchádzajú o štúdium na strednej škole a ktorých dôsledkom je pre vyčlenenú časť detí zmarenie možnosti študovať na gymnáziu alebo strednej odbornej škole. Konkrétne, zákonodarca nezaobchádzal rovnako so skupinou detí, ktorá nedosiahla zákonom určený prospech na základnej škole, pretože túto časť detí z možnosti ďalšieho vzdelávania na gymnáziu alebo strednej odbornej škole s maturitou vyňal, a vo svojej nadväznosti tým zamedzil pre dotknutú časť detí tiež prístup k vysokej škole. Zákonodarca tým obmedzil právo na vzdelanie deťom, ktoré nedosahujú štátom želaný prospech na základnej škole, čím porušil princíp rovnosti detí v prístupe k stredoškolskému i vysokoškolskému vzdelaniu...“.*

Na podporu svojho názoru skupina poslancov poukazuje na právne názory vyslovené v doterajšej judikatúre ústavného súdu týkajúce sa princípu rovnosti, resp. zákazu diskriminácie (právne názory vyslovené najmä vo veciach PL. ÚS 16/08, PL. ÚS 13/09) a na tomto základe ďalej tvrdí, že «*skupina detí, ktorá dosiahla kritérium prospechu na základnej škole sa zásadne neodlišuje od skupiny detí, ktorá daný prospech známok na základnej škole nedosiahla. Úroveň schopností a zručností u detí na základnej škole nie je konečná, ale naopak rozvíja sa ďalej nadväzujúcim vzdelávaním. Pre zabezpečenie prístupu detí k vzdelaniu ako pozitívnej záväzku štátu sa skôr javí zo strany štátu potreba*

stimulovať deti pre svoj ďalší rast, ako ich utlmovať tým, že sa im neumožní študovať na tých druhoch škôl, ktoré predpokladajú kontinuálne vzdelávanie aj na vysokej škole. Namietame, že zákonodarca porušil princíp rovnosti v spojení s porušením podstaty práva na vzdelanie ako základného práva tým, že neodôvodnene vytvoril tri skupiny detí, jednu skupinu s priemerom známok na základnej škole vo vybraných predmetoch a ročníkoch do 2,0, druhú skupinu s priemerom známok od 2,0 do 2,75 a tretiu skupinu s priemerom známok nad 2,75. Prvá skupina detí má podľa namietanej právnej úpravy možnosť slobodnej voľby pri výbere strednej školy, druhá a tretia skupina je znevýhodnená. Konkrétne druhá skupina si nemôže vybrať gymnázium a tretia skupina si nemôže vybrať gymnázium ani strednú odbornú školu s maturitou. Dôležitá je skutočnosť, že výber strednej školy predurčuje možnosť ďalšieho vysokoškolského vzdelávania. Pretože prístup k vysokej škole predpokladá ukončené úplné stredoškolské vzdelanie, ktoré je možné získať na gymnáziu alebo strednej odbornej škole s maturitou. Tvrdíme, že zákonodarca namietanou právnou úpravou priamo diskriminuje deti, ktoré nedosiahli „štátom želaný“ priemer známok na základnej škole, ide o uvedenú druhú a tretiu skupinu detí, pretože im zamedzuje prístup k stredoškolskému, ale aj následne vysokoškolskému vzdelaniu. Druhá skupina detí síce má prístup k strednej odbornej škole s maturitou, avšak vzhľadom na zúženú špecializáciu odboru danej strednej školy, výber vysokej školy je obmedzený. Tretia skupina detí tým, že nemá prístup ani ku gymnáziu, ani ku strednej odbornej škole s maturitou, nemá automaticky prístup k vysokej škole, pretože po ukončení stredoškolského vzdelania nebude spĺňať podmienku zloženia maturitnej skúšky. Uvedené rozdielne zaobchádzanie s deťmi nemá ospravedlniteľný dôvod resp. zákonodarca žiadny dôvod zreteľne neuviedol.».

Analogicky argumentuje skupina poslancov aj v súvislosti s namietaným nesúlalom napadnutých ustanovení školského zákona s čl. 14 dohovoru, poukazujúc najmä na závery Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ponomoaryovi proti Bulharsku a sumarizujúc túto časť odôvodnenia svojho návrhu, uvádza: „Zákonodarca sa neriadil príkazom podľa čl. 13 ods. 3 Ústavy SR, pretože prijatím namietanej zákonnej úpravy zaviedol nerovnosť medzi deťmi. Zákonodarca bezdôvodne rozdelil deti na tie, ktoré dosiahli želaný prospech/priemer známok na základnej škole a tie, ktoré ho nedosiahli. Zákonodarca

súčasne obmedzil deťom, ktoré nemajú želaný prospech na základnej škole, výber formy strednej školy a súčasne týmto deťom vylúčil možnosť študovať na vysokej škole, ako im aj vylúčil prístup k niektorým povolaniam, osobitne k štátnej službe. Zavedením diskriminujúcej zákonnej úpravy, ktorá sa dotýka podstaty práva na vzdelanie, zákonodarca porušil čl. 12 ods. 2 Ústavy SR a čl. 14 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd.“

I.4 Návrh na prednostné prerokovanie

Skupina poslancov sa domáha, aby ústavný súd jej návrh prerokoval prednostne v zmysle § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom v tejto súvislosti uvádza: „Vec, ktorej sa predmetný návrh týka je mimoriadne naliehavá s ohľadom na vážnosť porušenia podstaty základného práva na vzdelanie a zákazu diskriminácie a ich následky, ktoré sa týkajú všetkých detí usilujúcich sa o prijatie na štúdium na strednej škole na území Slovenskej republiky. Pritom podstatná je skutočnosť, že stredná škola ako inštitúcia tvorí súčasť povinného vzdelávania, a teda pokračovanie vzdelávania dieťaťa na strednej škole nie je dobrovoľné, ako aj to, že namietaná právna úprava vo svojich dôsledkoch vylučuje časť detí z vysokoškolského vzdelávania a z prístupu k niektorým povolaniam, osobitne k štátnej službe.

Navrhujeme, aby bol návrh v zmysle § 26 ZoÚS prerokovaný prednostne, pretože napadnuté ustanovenia zákona nemajú žiaden akceptovateľný legitímny cieľ (pre obmedzenie základného práva), a preto je potrebné, aby takáto závažná ústavná námietka (vzhľadom aj na celkový kontext problematiky) bola vyriešená čím skôr, a ešte aj pred tým, ako príslušné napadnuté ustanovenia nadobudnú účinnosť.“

I.5 Návrh na rozhodnutie

Na základe uvedenej argumentácie sa skupina poslancov domáha, aby ústavný súd prijal jej návrh na ďalšie konanie a následne o ňom v konaní vo veci samej rozhodol nálezom v tomto znení:

«1. Ustanovenie § 62 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z. z 20. septembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

v časti písm. a) a c) v nasledovnom znení:...

nie je v súlade s čl. 42 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 (z obsahu návrhu vyplýva, že ide o zjavnú chybu v písaní, správne má byť „čl. 12 ods. 2“, pozn.), čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy SR, ako aj nie je v súlade s čl. 13 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, s čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ustanovenie § 62 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z. z 20. septembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

v časti písm. a) bodu 1. a 3. a v časti písm. b) bodu 1. a 3. v nasledovnom znení:...

nie je v súlade s čl. 42 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 (z obsahu návrhu vyplýva, že ide o zjavnú chybu v písaní, správne má byť „čl. 12 ods. 2“, pozn.), čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy SR, ako aj nie je v súlade s čl. 13 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, s čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ustanovenie § 62 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z. z 20. septembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom

vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

v časti písm. a) bodu a c) v nasledovnom znení:...

nie je v súlade s čl. 42 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 1 (z obsahu návrhu vyplýva, že ide o zjavnú chybu v písaní, správne má byť „čl. 12 ods. 2“, pozn.) čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy SR, ako aj nie je v súlade s čl. 13 ods. 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, s čl. 28 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

II.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy rozhoduje ústavný súd o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až písm. f) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať

a) označenie predpisu, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa namieta, s vyjadrením, či navrhovateľ napáda predpis v celom rozsahu alebo v jeho časti, prípadne v jednotlivom ustanovení,

b) označenie predpisu vyššej právnej sily, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenie alebo označenie medzinárodnej zmluvy, jej časti, alebo jednotlivého ustanovenia, s ktorým napadnutý predpis nie je v súlade.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval návrh skupiny poslancov a dospel k názoru, že návrh spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ako aj procesné podmienky, za ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a rozhodnúť o nej. Na základe týchto skutočností ústavný súd rozhodol o prijatí návrhu na ďalšie konanie (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2013